

PUBLIEKE GROND in **VLAANDEREN** & **BRUSSEL**

overzicht
evolutie
landbouwpotentieel

ILVO

PERSCONFERENTIE 10 SEPTEMBER 2024

PROGRAMMA

Inleiding

Elke Rogge, wetenschappelijk directeur ILVO

3 vaststellingen bij de cijfers

Glenn Willems, ruimtelijk onderzoeker ILVO

8 invalshoeken voor het debat

Hans Vandermaelen, ruimtelijk onderzoeker ILVO

Getuigenissen

Steven De Roo, melkveehouder uit Afsnee (Gent)

Hendrik Verhaert, vleesveehouder uit Kallo (Beveren)

Vragen

PUBLIEKE GROND IN VLAANDEREN EN BRUSSEL
INLEIDING

ILVO-traject rond publiek grondbezit: cijfers én debat

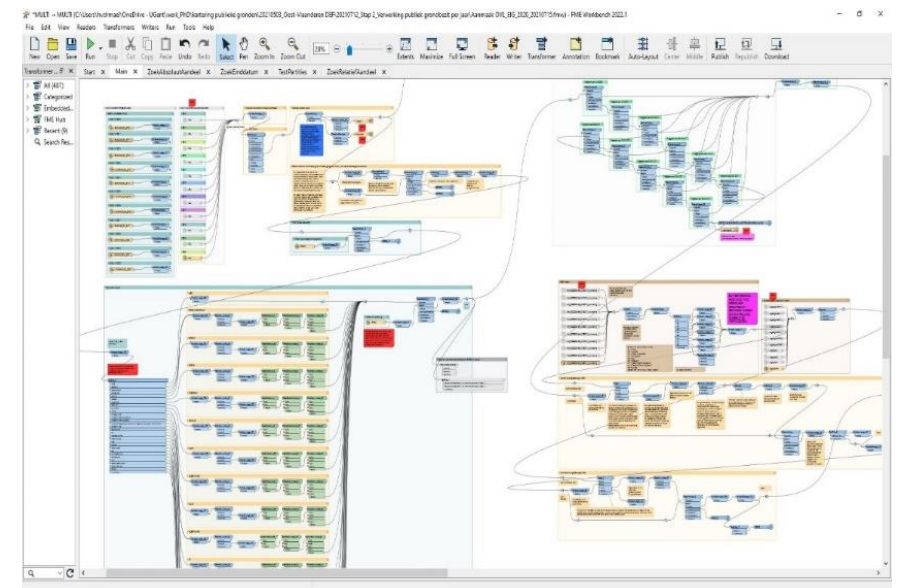
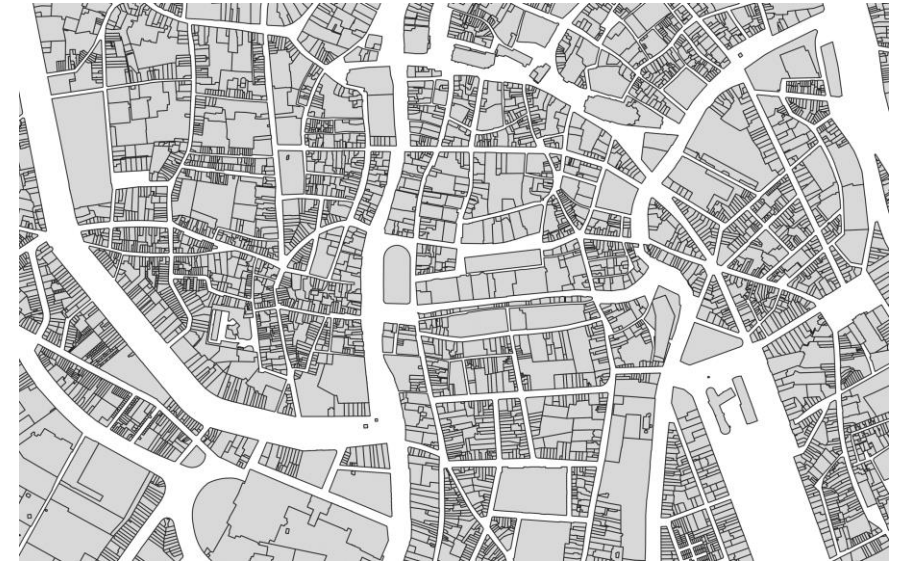
- Gekend thema onder landbouwers (“een voorrecht om te pachten”) maar nauwelijks in beeld bij de rest van de samenleving en in beleid
- Laatste jaren steeds meer debat, maar groot gebrek aan cijfers, kaarten en bijhorende kennis... een actueel thema
- Actieve rol van ILVO om het debat te voeden met cijfers en onderbouwde inzichten
- Via doctoraatsonderzoek met cijfers Oost-Vlaanderen, toelichtingen, hoorzitting Vlaams Parlement, tentoonstelling “Gentse Gronden”, beleidsadvies...
- Vandaag nieuwe en grote stap: **opschaling cijfers publiek grondbezit naar heel Vlaanderen en Brussel én voorstelling 8 invalshoeken voor debat**

PUBLIEKE GROND IN VLAANDEREN EN BRUSSEL
3 VASTSTELLINGEN BIJ DE CIJFERS

Aanpak van het onderzoek naar de cijfers

- Op basis van ruwe data van het kadaster
  - **Alle publieke instellingen**
    - Federale overheid (o.a. NMBS)
    - Regionale overheid (o.a. Vlaamse)
    - Provinciale overheid
    - Lokale overheden (o.a. steden en gemeenten)
    - OCMW's
    - Publieke levensbeschouwelijke instellingen (o.a. kerkfabrieken)
    - Publieke samenwerkingsverbanden (o.a. intercommunales)
    - Overige (o.a. PPS)
  - **Al hun eigendomsrechten op kadastrale percelen**
  - In heel **Vlaanderen en Brussel**
  - Van **2005 tot en met 2024** (bijna 20 jaar)
- Verwerking en analyse
  - Van ruwe data naar heldere resultaten
  - Eigen methodologie en programmeerwerk
  - Prioritaire focus op open ruimte

VASTSTELLING 1

**ER IS HEEL WAT PUBLIEKE GROND
IN VLAANDEREN EN BRUSSEL**

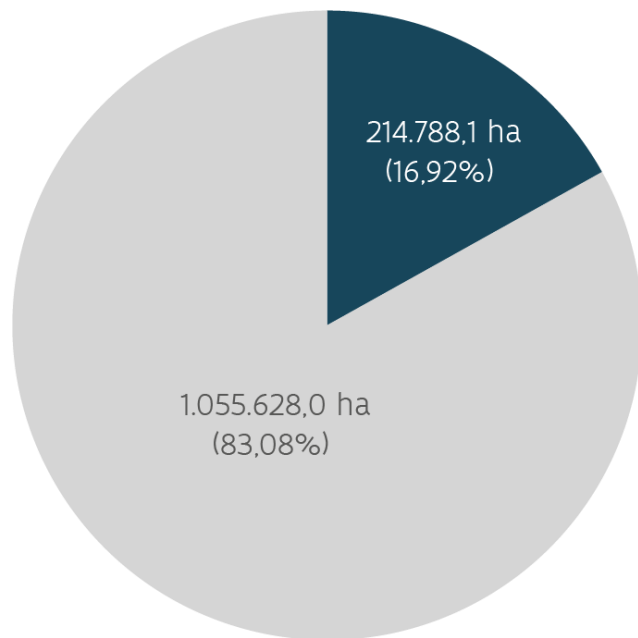
VASTSTELLING 1

Heel wat publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel

- Ruim **214.000 ha** publiek grondbezit in Vlaanderen & Brussel
- Bijna **17%** van de totale perceeloppervlakte*

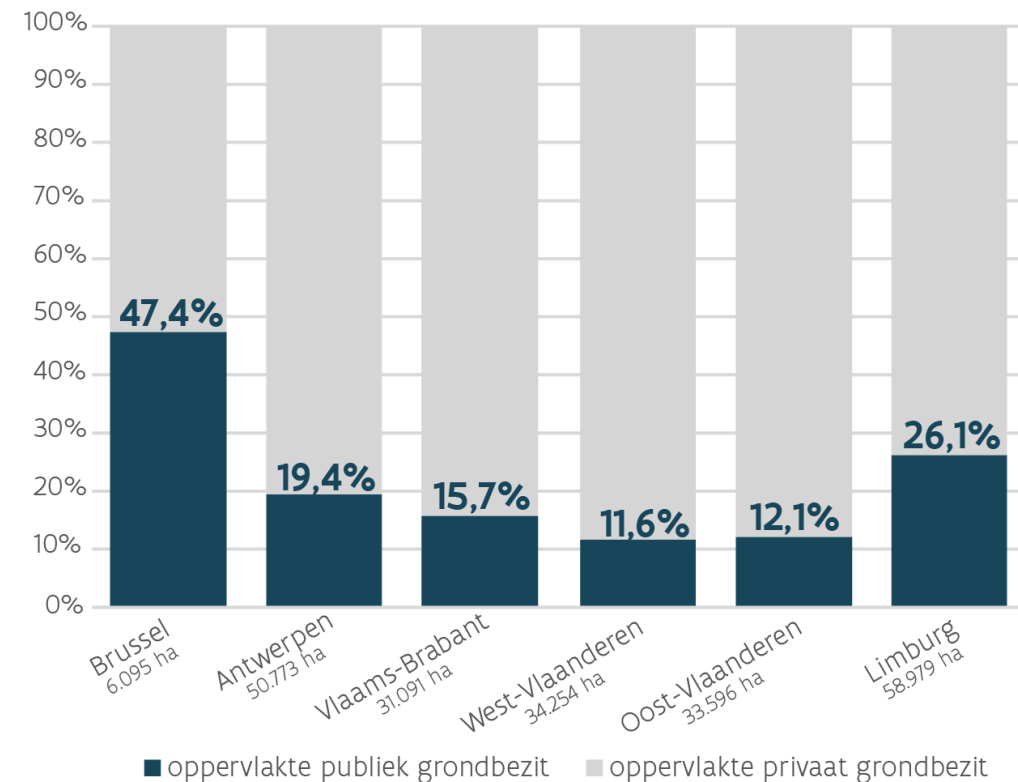
*Totale oppervlakte van alle kadastrale percelen in Vlaanderen en Brussel (exclusief wegen, rivieren, pleinen...)

Aandeel publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel (2024)

- enige vorm van publiek eigendomsrecht
- geen publiek eigendomsrecht

Aandeel publiek grondbezit per provincie en Brussel (2024)

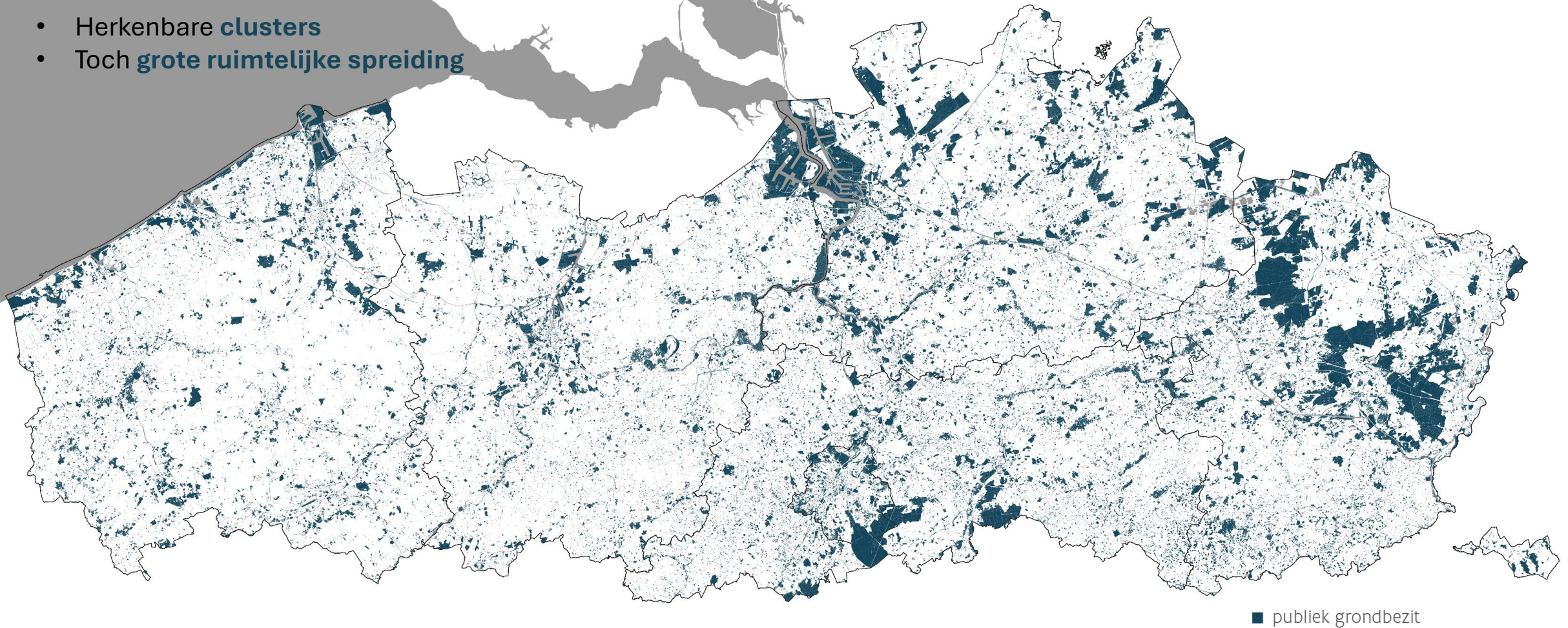
- oppervlakte publiek grondbezit
- oppervlakte privaat grondbezit

VASTSTELLING 1

Heel wat publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel

- Herkenbare **clusters**
- Toch **grote ruimtelijke spreiding**

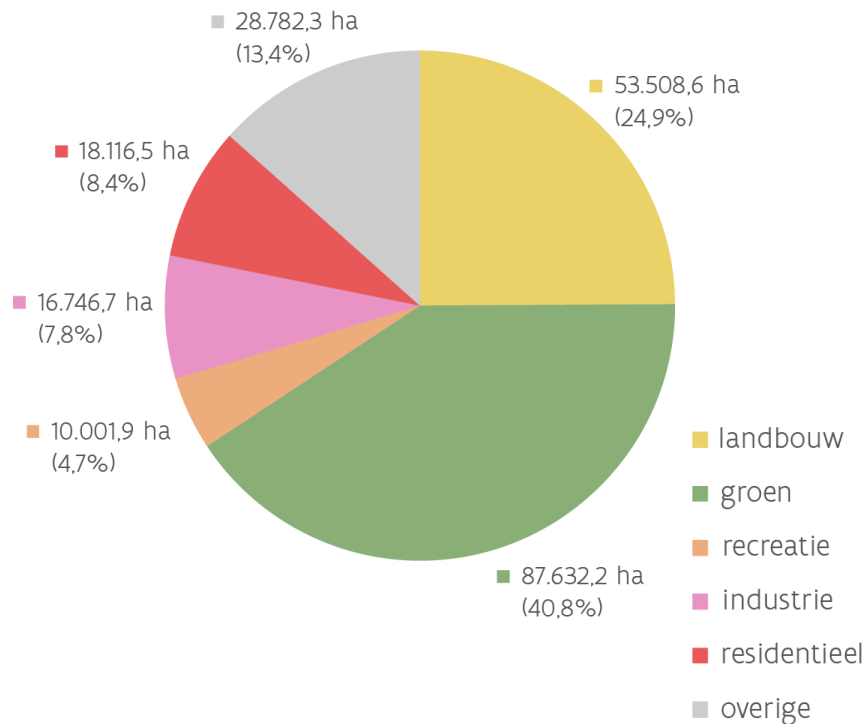

VASTSTELLING 1

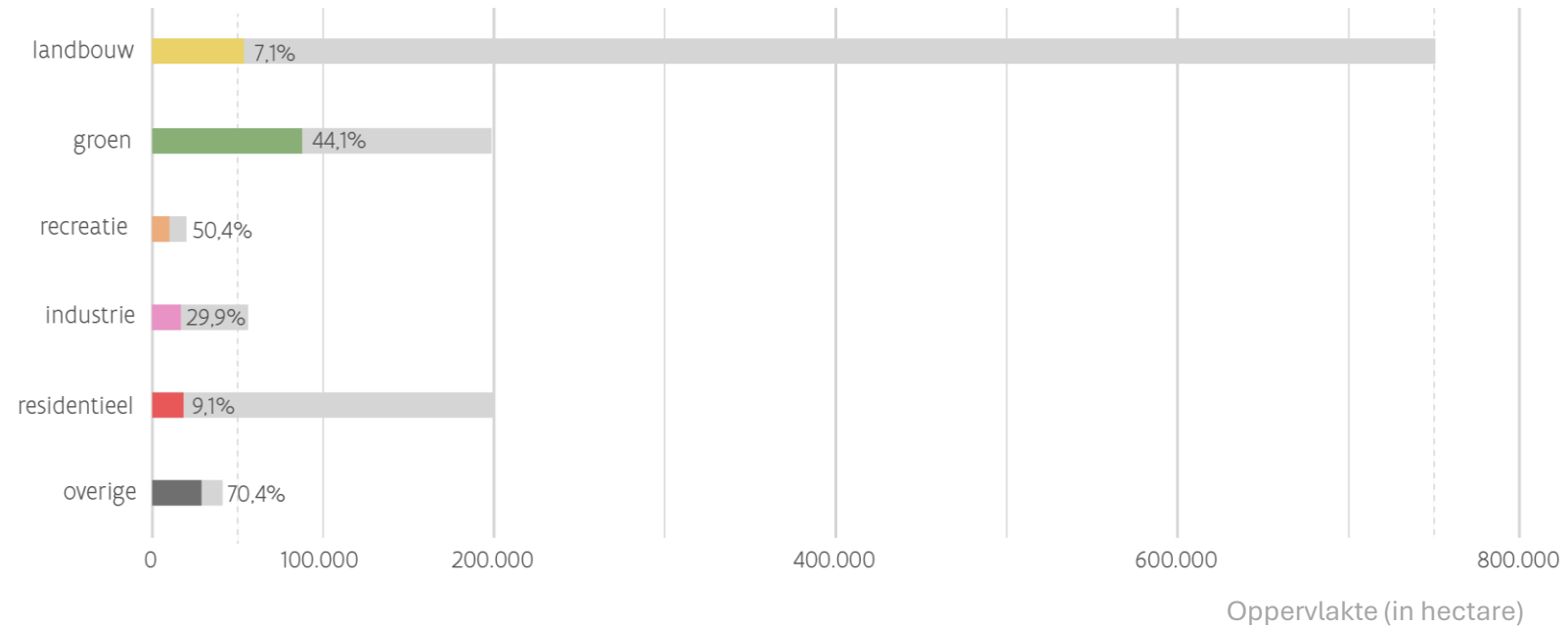
Heel wat publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel

- **2/3** ligt in open ruimte (planologische bestemming groen of landbouw) → focus van het onderzoek
- Ruim **53.000 ha** of **bijna 25%** van alle publieke grond is bestemd voor landbouw
- Groot aandeel publiek grondbezit in sommige bestemmingen (groen, overige), klein in andere (landbouw, residentieel)

Publiek grondbezit naar bestemming (2024)

Aandeel publiek grondbezit in elke bestemming (2024)

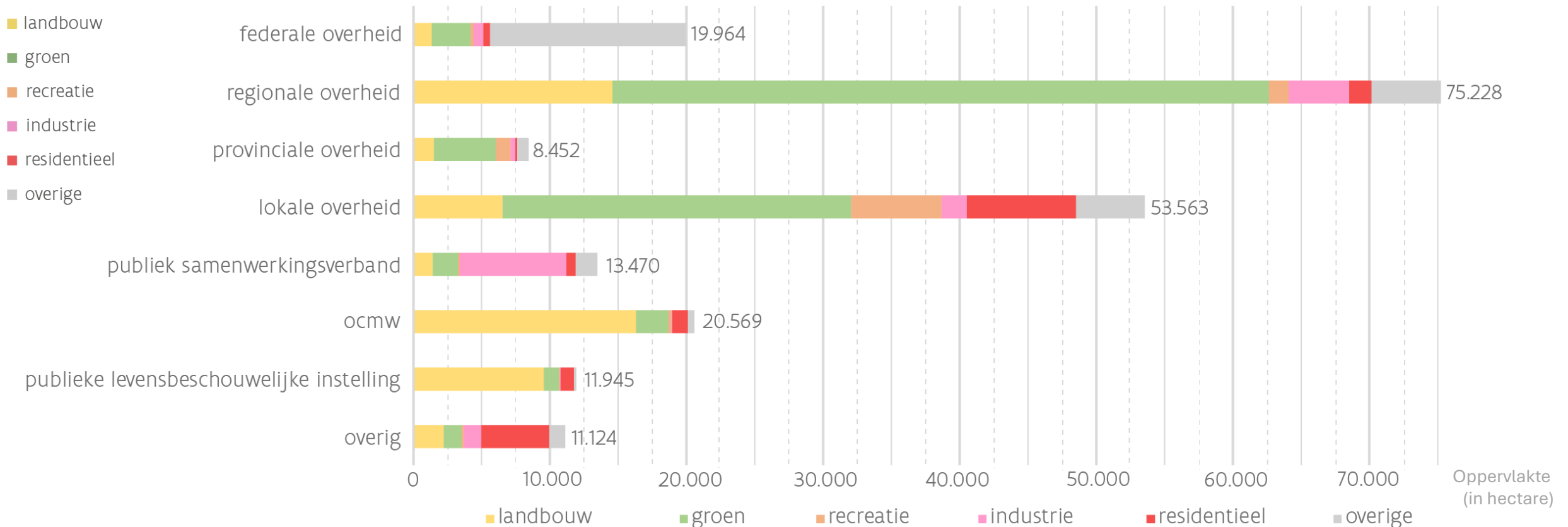

VASTSTELLING 1

Heel wat publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel

- Grondbezit regionale en lokale overheden is het grootst, waarvan zeer groot deel in **groene** bestemmingen
- OCMW's en publieke levensbeschouwelijke instellingen bezitten veel grond, waarvan overgrote deel in **landbouw**bestemming → historische verklaring (vaak eeuwenoud)

Publiek grondbezit eigenaarscategorie, naar bestemming (2024)

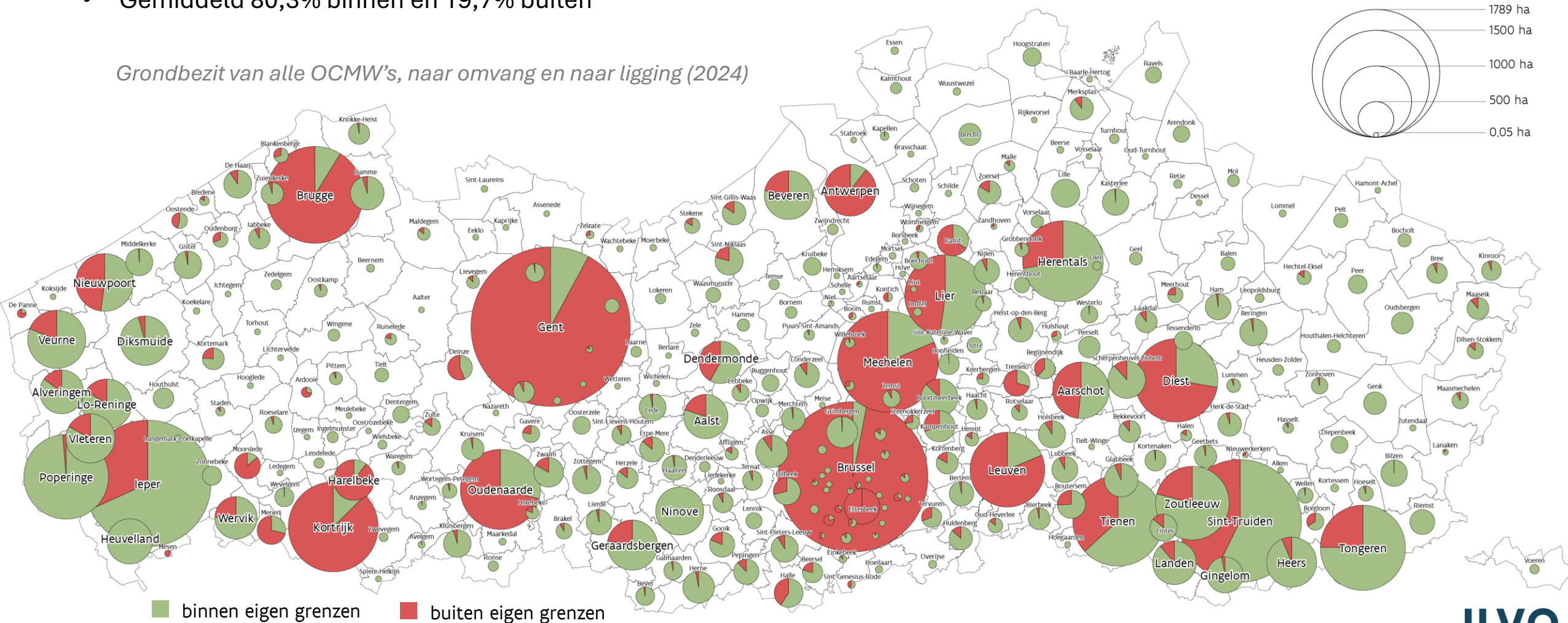
Oppervlakte
(in hectare)

VASTSTELLING 1

Heel wat publiek grondbezit in Vlaanderen en Brussel

- OCMW-grondbezit ook buiten het eigen grondgebied: historisch perfect verklaarbaar, vandaag een uitdaging
- Gemiddeld 80,3% binnen en 19,7% buiten

Grondbezit van alle OCMW's, naar omvang en naar ligging (2024)

VASTSTELLING 2

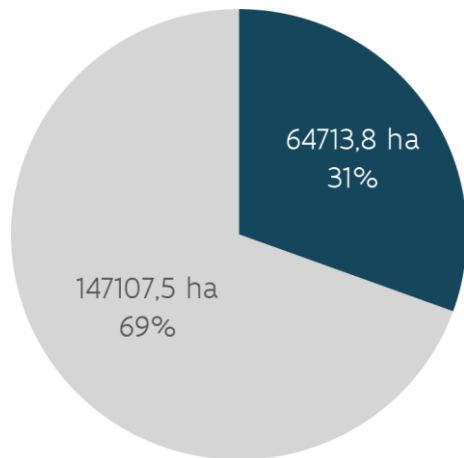
**VEEL PUBLIEKE GRONDEN WORDEN
DOOR DE LANDBOUW GEBRUIKT**

VASTSTELLING 2

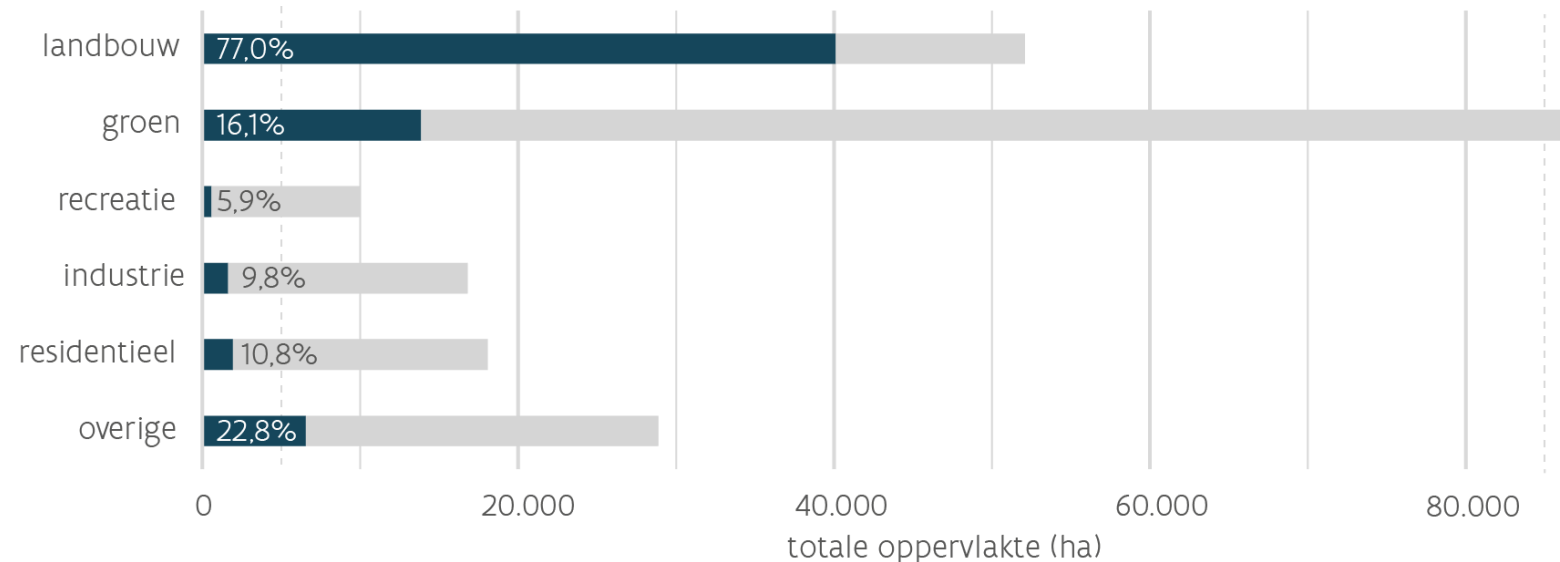
Veel publieke grond in landbouwgebruik

- Het is niet omdat grond bestemd is voor landbouw, dat deze in de feiten ook voor landbouw wordt gebruikt (en omgekeerd)
- **Ruim 30%** of bijna **65.000 ha** publieke grond kent in de feiten een actief landbouwgebruik (vs ruim 53.000 ha publieke grond *bestemd* voor landbouw)
- Landbouwgebruik beperkt zich dus niet tot de landbouwbestemmingen (logisch want bijv. begrazing van natuurgebied en aangiftes door niet-boeren)

Aandeel publieke grond met actief landbouwgebruik (2022)

Aandeel publieke grond in de totale perceeloppervlakte in elke bestemming (2022)

■ geregistreerd landbouwgebruik ■ ander feitelijk gebruik

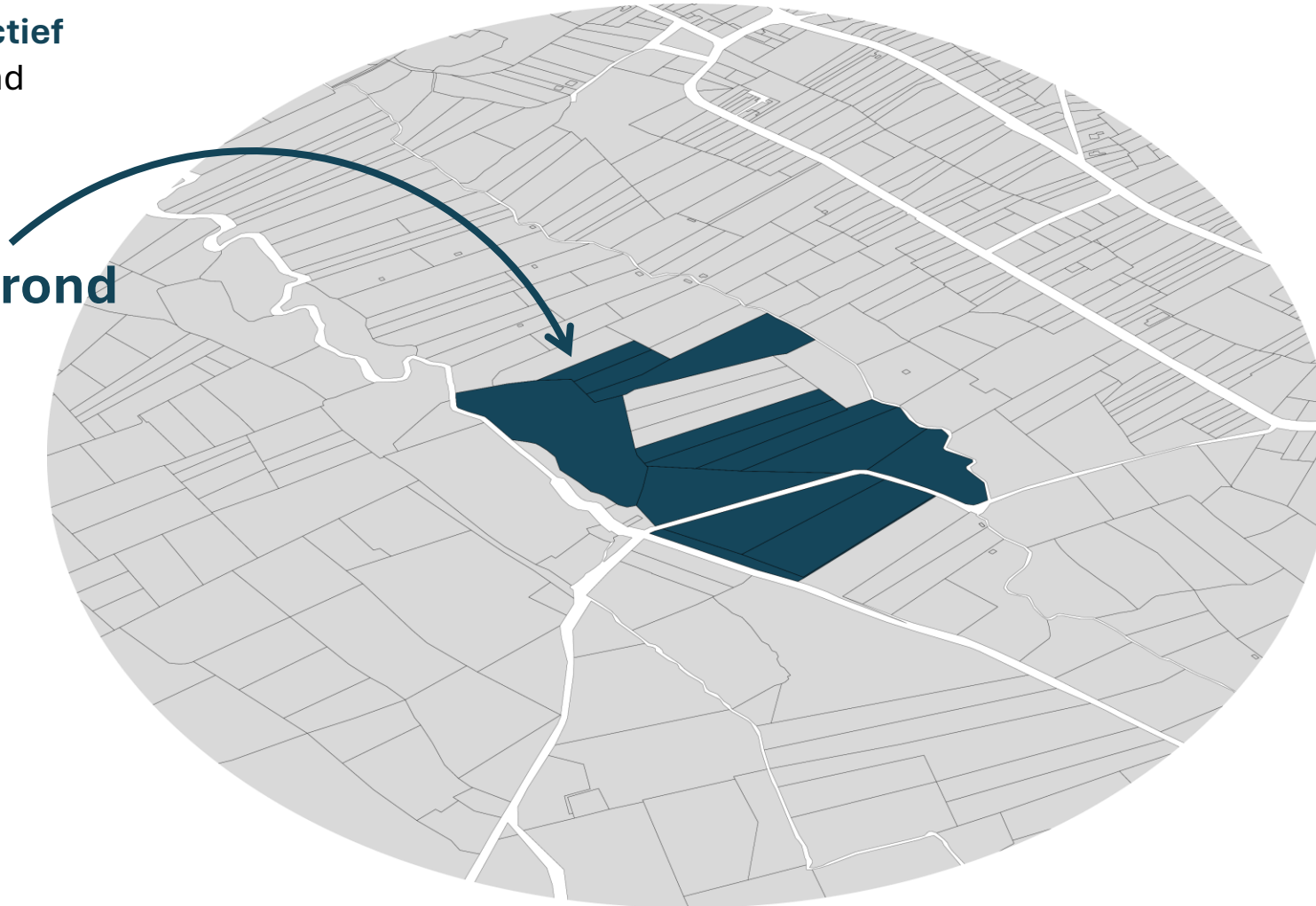
VASTSTELLING 2

Veel publieke grond in landbouwgebruik

Naar een
bedrijfsperspectief
op publieke grond

publieke grond

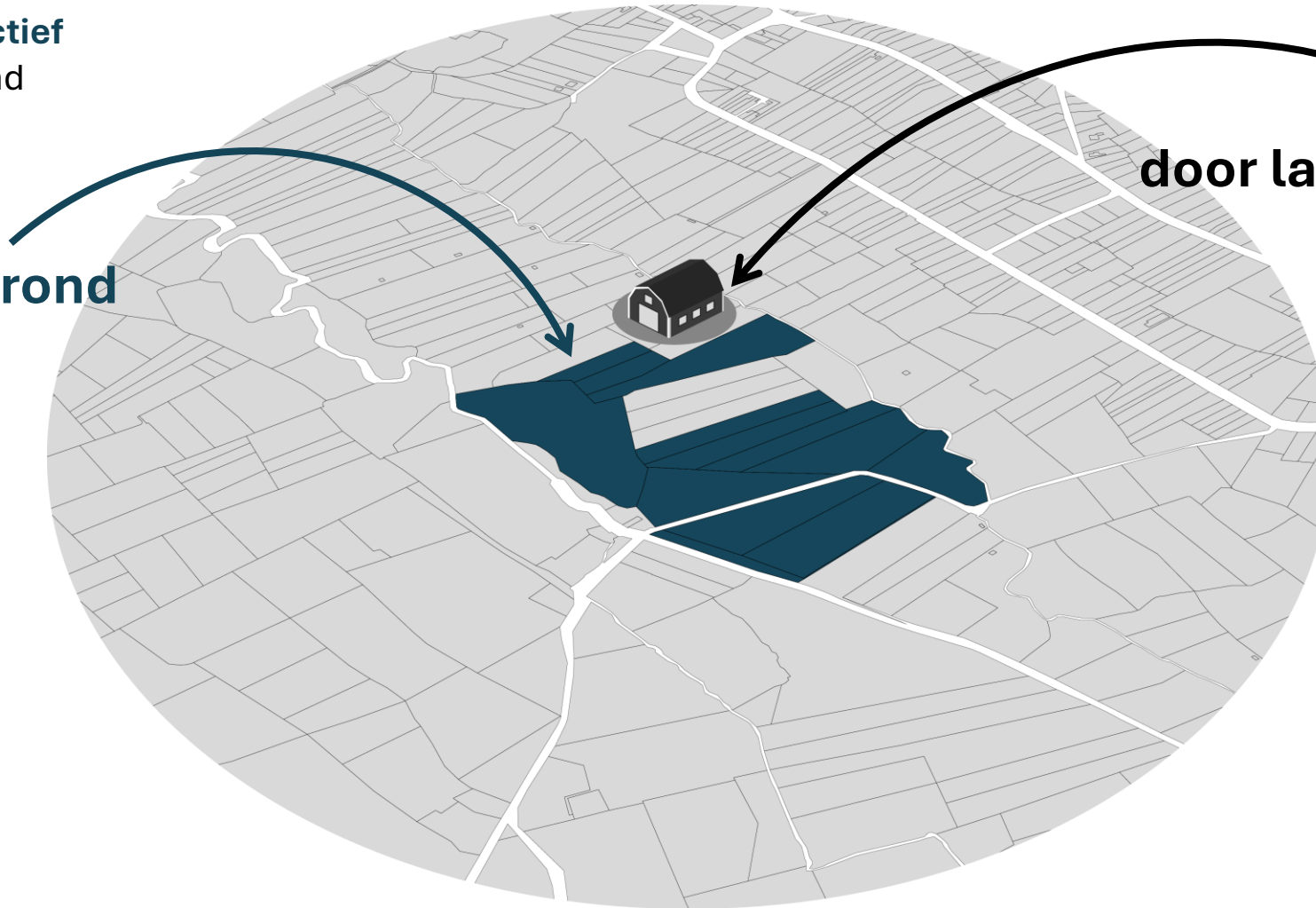

Veel publieke grond in landbouwgebruik

Naar een
bedrijfsperspectief
op publieke grond

publieke grond

wordt gebruikt
door landbouwbedrijven

Veel publieke grond in landbouwgebruik

Naar een
bedrijfsperspectief
op publieke grond

publieke grond

wordt gebruikt
door landbouwbedrijven

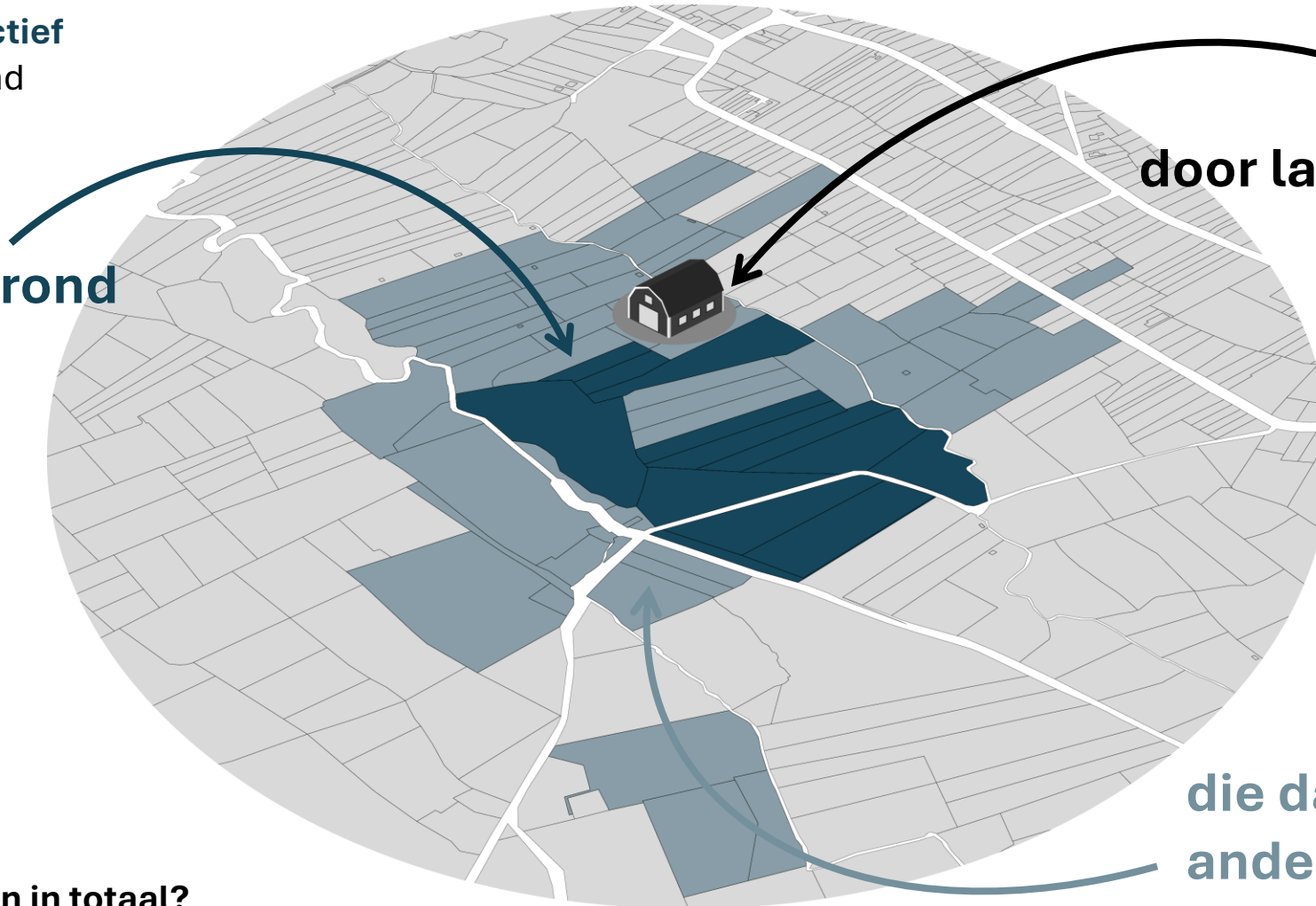
die daarnaast ook
andere grond bewerken

VASTSTELLING 2

Veel publieke grond in landbouwgebruik

Naar een
bedrijfsperspectief
op publieke grond

publieke grond

wordt gebruikt
door landbouwbedrijven

die daarnaast ook
andere grond bewerken

Hoeveel bedrijven in totaal?

→ Focus op beroepslandbouwers die op meer dan 10% op publieke grond werken

Veel publieke grond in landbouwgebruik

$$\frac{3.652 \text{ Beroepslandbouwers* met } > 10\% \text{ publieke grond in hun areaal}}{17.138 \text{ beroepslandbouwers die aangifte doen}} = \frac{1}{5} \text{ beroepslandbouwers}$$

VASTSTELLING 2

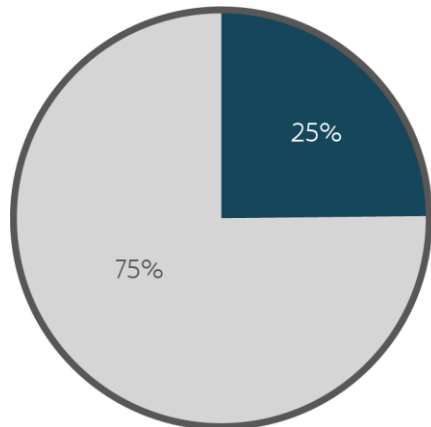
Veel publieke grond in landbouwgebruik

3.652 Beroepslandbouwers* met > 10% publieke grond in hun areaal

17.138 beroepslandbouwers die aangifte doen

= **1/5** beroepslandbouwers

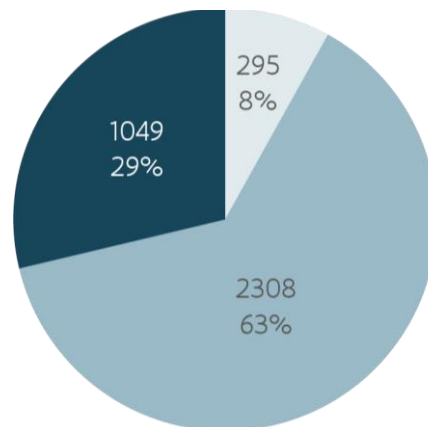
Gemiddeld aandeel publieke grond in de betrokken bedrijven

45 ha
gemiddelde bedrijfsgrootte

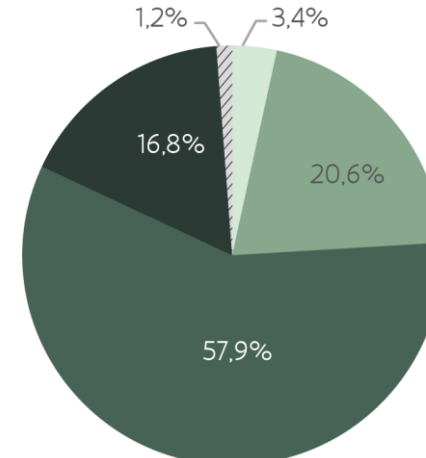
- gemiddeld aandeel publiek
- gemiddeld aandeel privaat

Totale bedrijfsgrootte van de betrokken bedrijven

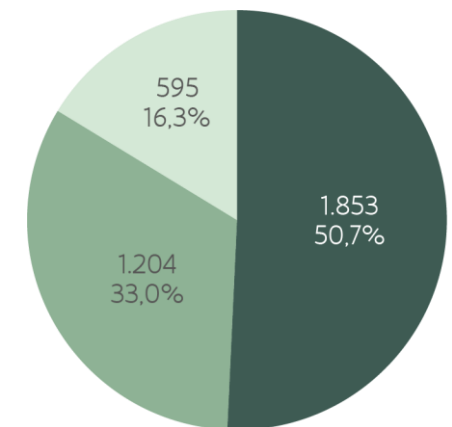
- klein bedrijf (<10 ha)
- middelmatig bedrijf (10-50 ha)
- groot bedrijf (>50 ha)

Leeftijd jongst gekende zaakvoerder van de betrokken bedrijven

- < 30 jaar
- 30 - 45 jaar
- 45 - 65 jaar
- > 65 jaar
- n.v.t./ongekend

Bedrijfstype van de betrokken bedrijven

- gespecialiseerde bedrijven veeteelt
- gespecialiseerde bedrijven gewassen
- gemengde bedrijven

*Beroepslandbouwer = standaard bedrijfsopbrengst (SO) > 25.000 euro

Veel publieke grond in landbouwgebruik

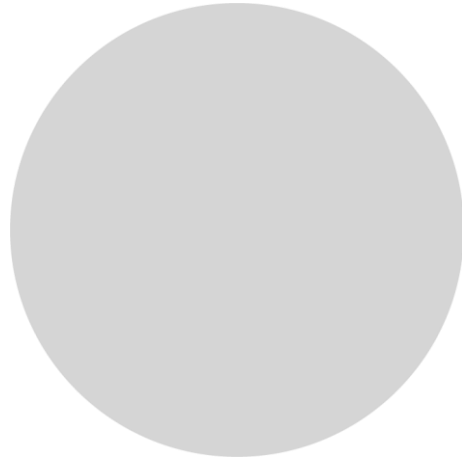
- 3.652 beroepslandbouwers werken >10% op publieke grond, gemiddeld 25% en met uitschieters tot 100%
  - Samen bewerken ze dus ook heel wat niet-publieke gronden
- Over **hoeveel** privaat grondbezit gaat het precies?
- Hoe groot is de **volledige voetafdruk** van deze 3.653 bedrijven?
- Is dat een **groot deel van alle gronden** die de landbouw vandaag bewerkt?
- Belangrijke vragen om de **totale ruimtelijke impact** van publiek grondbezit te begrijpen

VASTSTELLING 2

Veel publieke grond in landbouwgebruik

674.817 ha

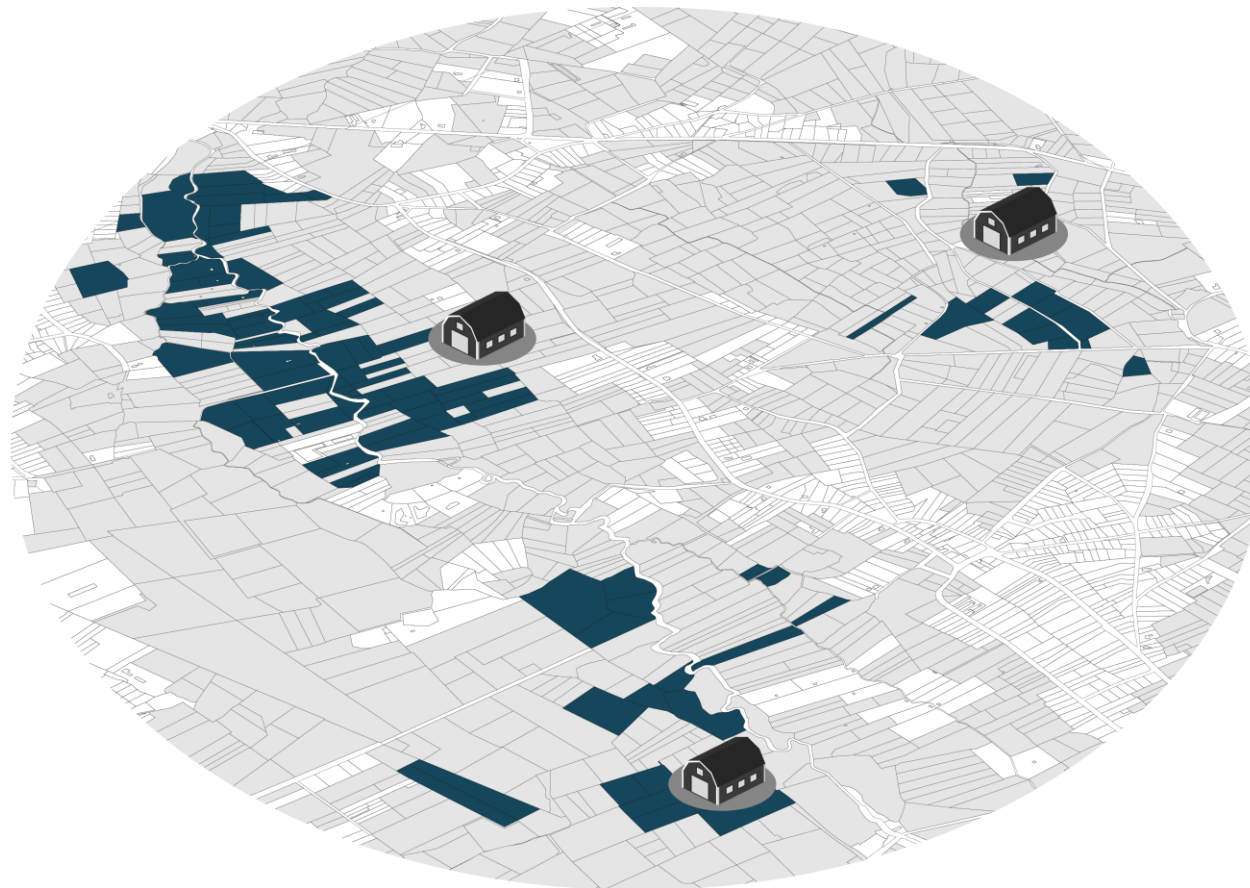
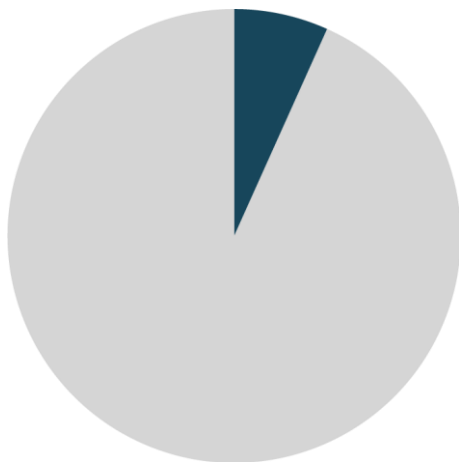
totale landbouwgebruiksruimte 674.817 ha

VASTSTELLING 2

Veel publieke grond in landbouwgebruik

45.411 ha

publieke grond 45.411 ha

van de 3.652 betrokken beroepslandbouwers

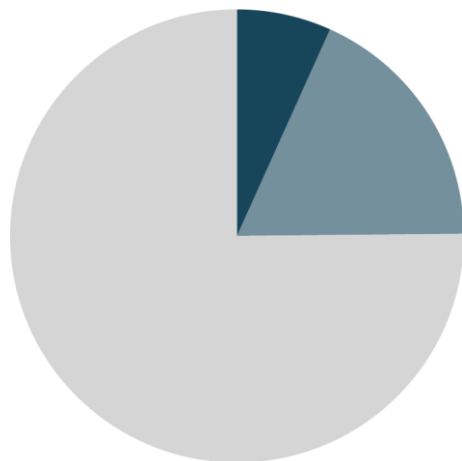
---

totale landbouwgebruiksruimte 674.817 ha

Veel publieke grond in landbouwgebruik

+ 122.267 ha

publieke grond

45.411 ha +

rest areaal

122.267 ha

van de 3.652 betrokken beroepslandbouwers

van hun bedrijven

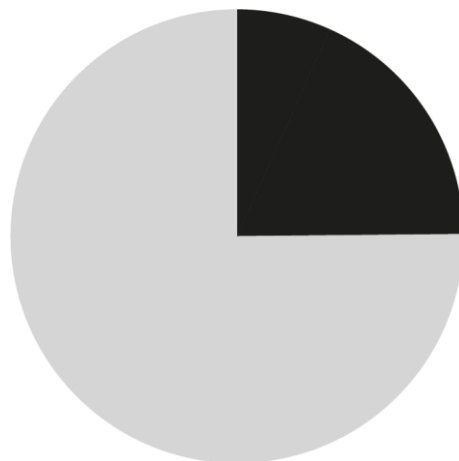
---

totale landbouwgebruiksruimte 674.817 ha

Veel publieke grond in landbouwgebruik

24,9%

publieke grond 45.411 ha + **rest areaal** 122.267 ha
van de 3.652 betrokken beroepslandbouwers van hun bedrijven

totale landbouwgebruiksruimte 674.817 ha

= **24,9%**

VASTSTELLING 3

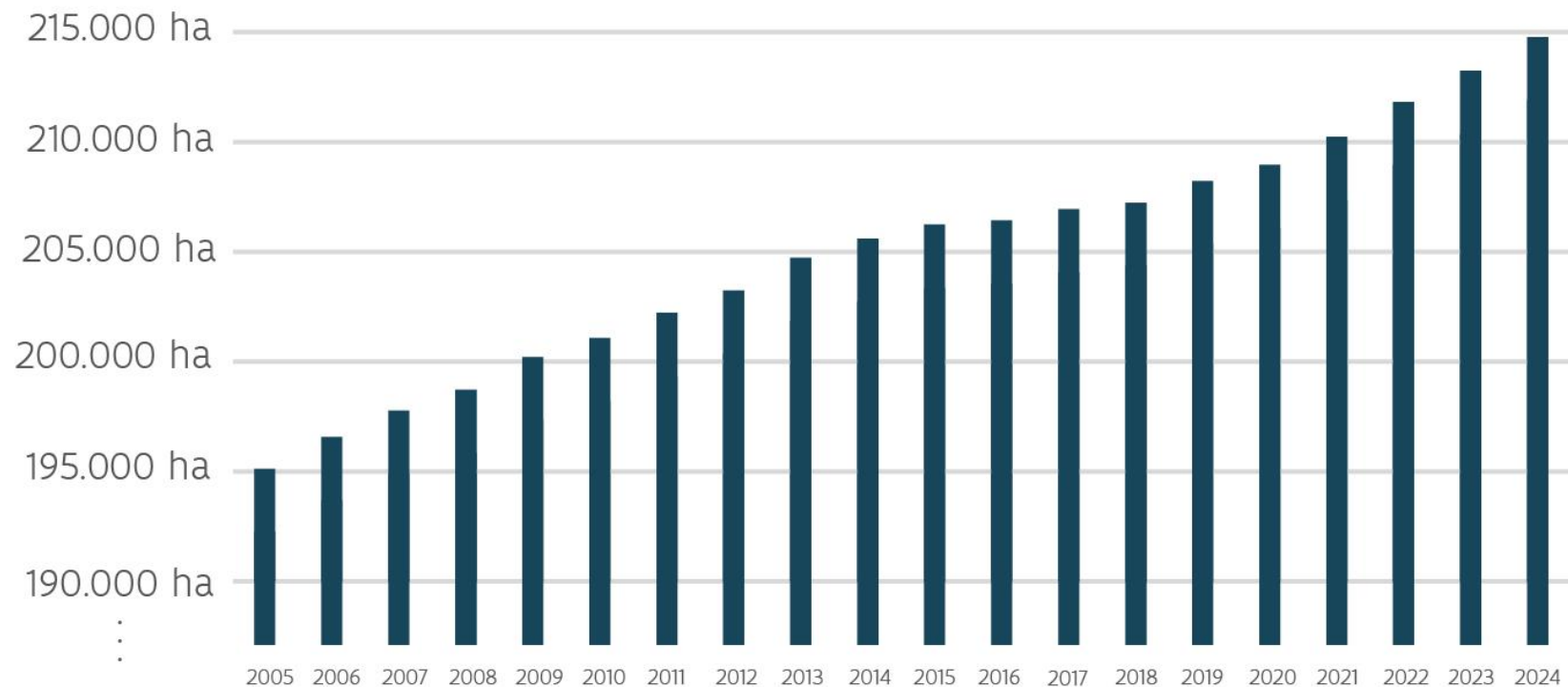
**PUBLIEKE INSTELLINGEN ZIJN HEEL ACTIEF
OP DE GRONDMARKT, BEHALVE VOOR LANDBOUWDOELEN**

VASTSTELLING 3

Publieke instellingen actief op grondmarkt, behalve voor landbouw

- Publiek grondbezit is sterk gestegen met **19.649 ha** of **10,1%** op 19 jaar tijd
- Geen eenmalige, maar **structurele** toename
- Achter netto-cijfers zitten zowel stijgingen als dalingen

Evolutie van de totale hoeveelheid publieke grond in Vlaanderen en Brussel (2005-2024)

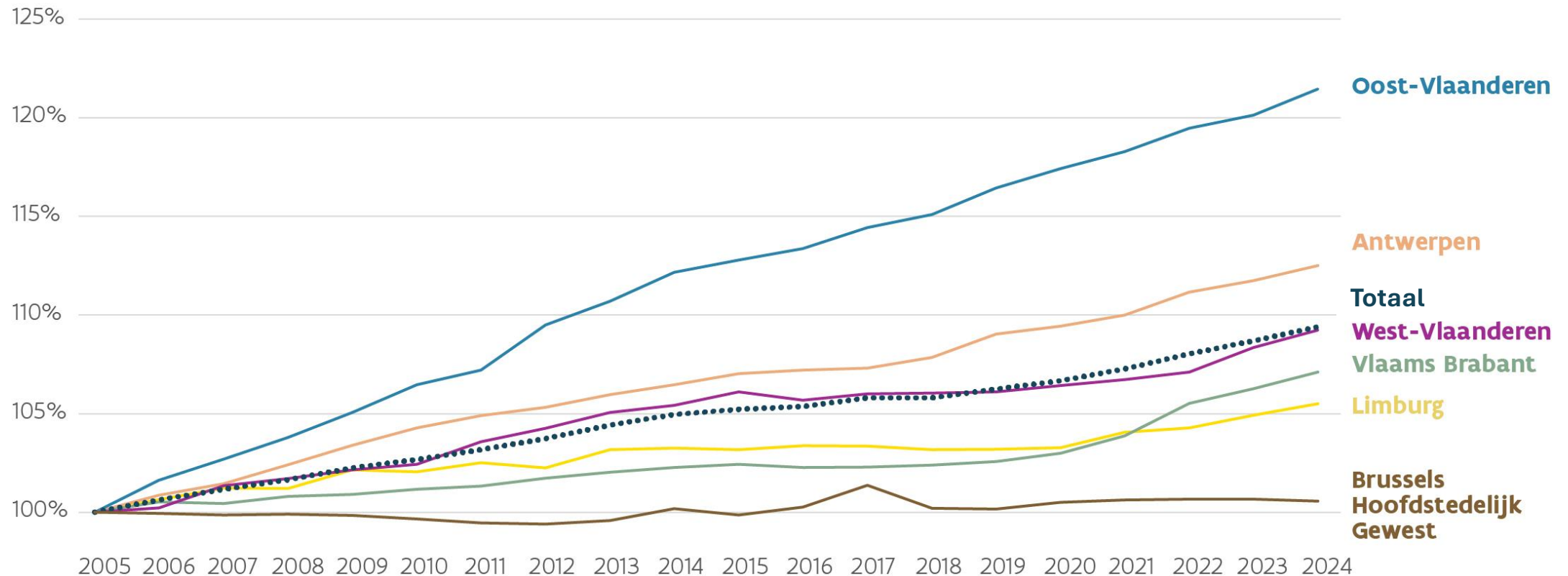
VASTSTELLING 3

Publieke instellingen actief op grondmarkt, behalve voor landbouw

- Uiteenlopende cijfers per provincie, maar overall structurele toename

OVL +21,5% +5.936,1 ha
ANT +12,5% +5.642,4 ha
WVL +9,2% +2.897,7 ha
VLB +7,1% +2064,0 ha
LIM +5,5% +3.074,5 ha
BXL +0,6% + 34,2 ha
Totaal +9,4% +3.274,8 ha

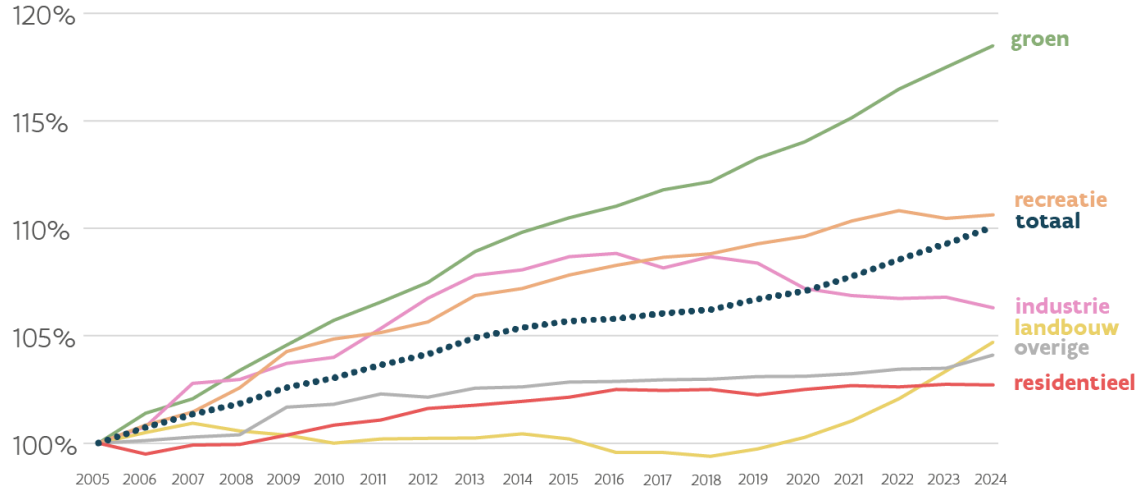
Evolutie van de totale hoeveelheid publieke grond, per provincie en Brussel (2005-2024)

VASTSTELLING 3

Publieke instellingen actief op grondmarkt, behalve voor landbouw

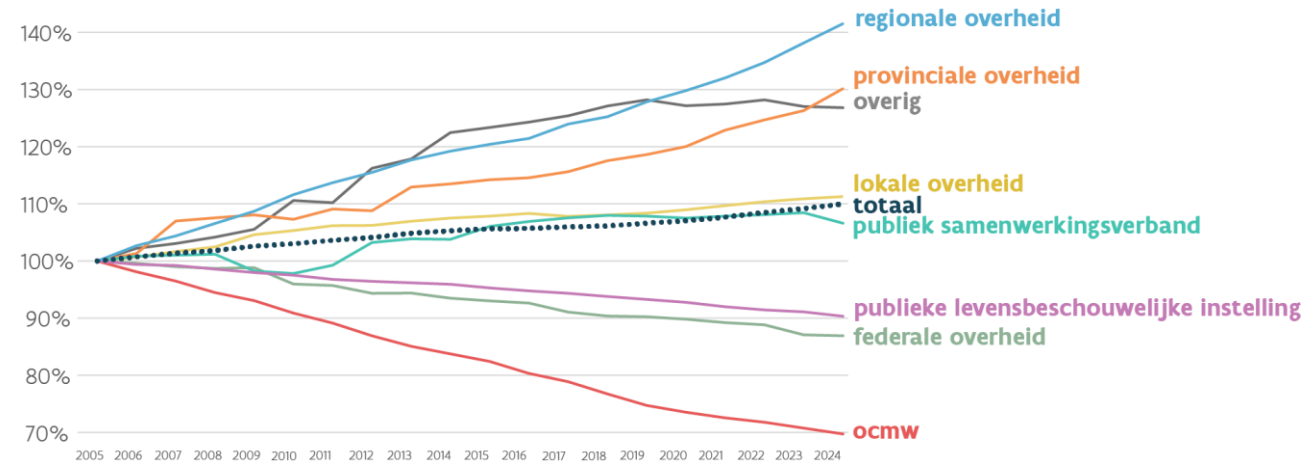
Evolutie per bestemming

Evolutie van publiek grondbezit, naar bestemming en exclusief bestemmingswijzigingen (2005-2024)

- Sterkste toename in groene bestemmingen met 18,5% (+12.678 hectare)
- Pas laatste jaren toename in landbouwbestemmingen maar niet voor landbouw > vooral realisatie van natuur- en watergerelateerde projecten in landbouwgebied

Evolutie per eigenaarscategorie

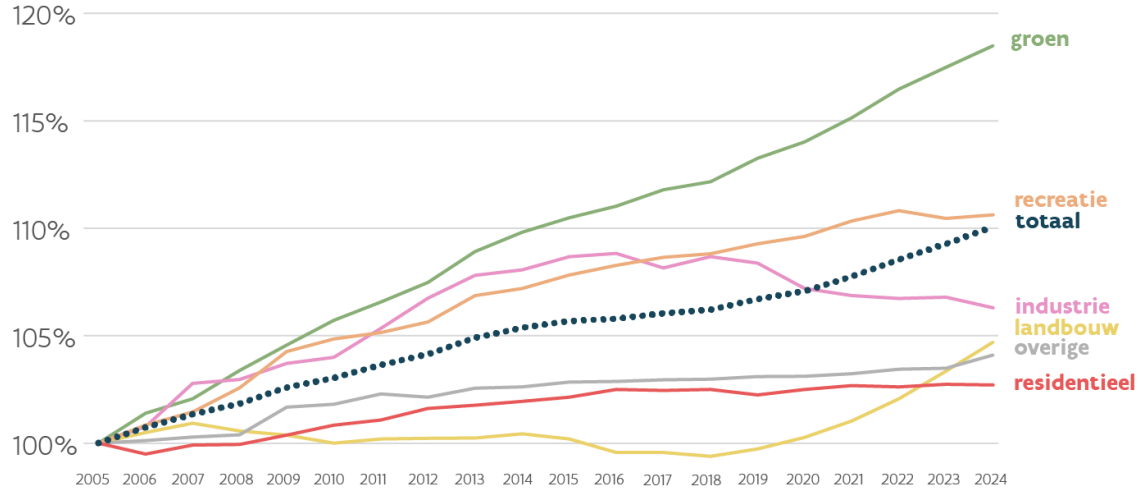
Evolutie van publiek grondbezit, per eigenaarscategorie (2005-2024)

- Sterkste toename van regionale overheid met 41,5% (+22.064 hectare)
- Ook uitgesproken dalers
  - Federale overheid (-13,1%)
  - Publieke levensbeschouwelijke instellingen (-9,7%)
  - OCMW's (-30,3%)

VASTSTELLING 3

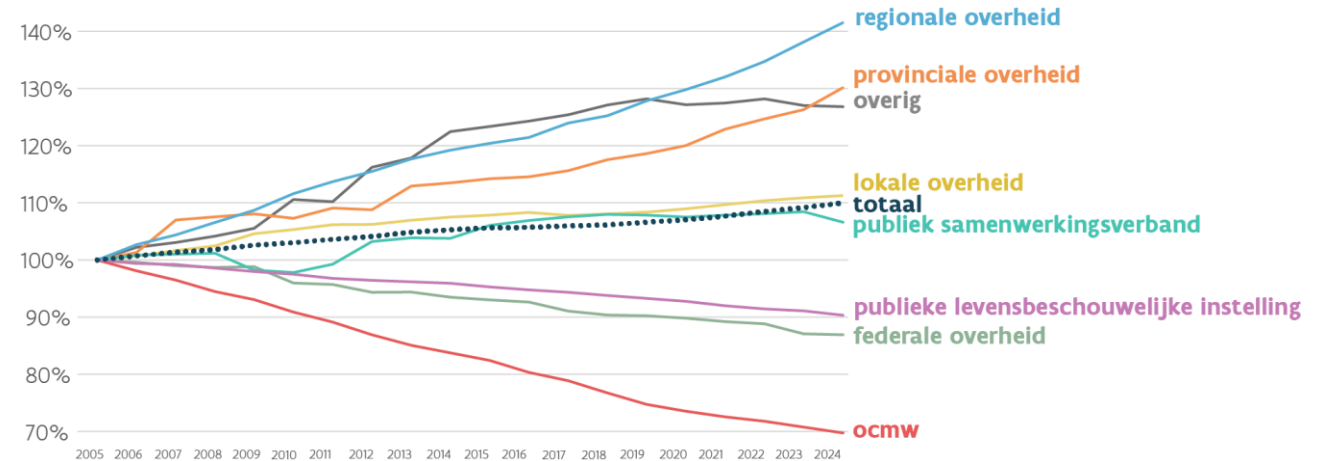
Publieke instellingen actief op grondmarkt, behalve voor landbouw

Evolutie per bestemming

Evolutie van publiek grondbezit, naar bestemming en exclusief bestemmingswijzigingen (2005-2024)

Evolutie per eigenaarscategorie

Evolutie van publiek grondbezit, per eigenaarscategorie (2005-2024)

- Voor duizenden beroepslandbouwers >10% op publieke grond is **van stabiliteit geen sprake**
- **Landbouw getroffen door 2 fenomenen die elkaar opheffen** (schijnbaar stabiel in de grafiek)
  1. Groot verlies van publieke landbouwgronden van OCMW's en kerkfabrieken
  2. Publieke instellingen die landbouwgronden kopen doen dat niet of nauwelijks voor landbouwdoelstellingen

PUBLIEKE GROND IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

8 INVALSHOEKEN VOOR HET DEBAT

ONVERANDERD BELEID?

EEN TREURIG PERSPECTIEF VOOR DE LANDBOUW

Onveranderd beleid?

- Vrij eenvoudig om **toekomst bij ongewijzigd beleid** te beschrijven (want de trends zijn duidelijk)
  1. Vele openbare instellingen zullen landbouwbezittingen **blijven verkopen**
    - Vooral OCMW's en kerkfabrieken op zoek naar investeringsmiddelen
    - Eerst hoeves, dan grond. Eerst buiten, dan binnen eigen grondgebied. Eerst pachtvrij, dan verpacht.
  2. Doorgaans zal verkocht worden aan de **hoogste bidder**
    - Omzendbrief laat weinig ruimte
    - “meest wenselijke beleidskeuze”
  3. Soms zal publieke grond **doorverkocht** worden aan andere (semi-)publieke instelling
    - Zeker voor gronden met groene bestemming
    - Indien toch ook landbouwgrond dan meestal als ruilgrond voor flankerend landbouwbeleid = uitgesteld verlies van publieke landbouwgrond
  4. Her en der **pilootprojecten** op publieke landbouwgrond
    - Druppels op een hete plaat
    - Gelijktijdige verkoop zal het onmogelijk maken om lessen uit pilootprojecten te benutten
  5. ...

GENT-WETTEREN regio
WETTEREN
Actievoerders
aardappels
definitief verantwoord

Onverwachte meevaller: 'vergeten' landbouwgrond brengt 6,7 miljoen op OCMW verkoopt West-Vlaams dorp

GENT, KOKSLODE, WULPEN
Het OCMW van Gent verkoopt zowat het hele West-Vlaamse dorp Wulpen in kring daarmee zomaar evenveel 6,7 miljoen euro in de schoot geworpen. «We bleken zonder het te beseffen 328 openbare landbouwgronden te bezitten in deze deelgemeente van Koksijde. Een overblijfsel uit de tijd van Napoleon», zegt OCMW-voorzitter Rudy Coddens.

Met de 6,7 miljoen krijgen we plots een boerderij dat we normaal pas over meer dan honderd jaar zouden hebben

Nieuws Regio Sport Goesting Billie Podcast
Sint-Truiden
Maak van Sint-Truiden jouw startgemeente! [KLIK HIER.](#)

Sint-Truiden verkoopt twee hoeves en landbouwgrond om schuldenput te vullen: "Geschatte opbrengst van 6 à 7 miljoen"

Sint-Truiden - Sint-Truiden heeft te veel schulden en moet dus oplossingen zoeken. De stad hoopt 6 tot 7 miljoen euro binnen te halen met de verkoop van landbouwgronden en twee hoeves, waarvan een in het West-Vlaamse Veurne.

Josef Croughs
Vrijdag 19 mei 2023 om 03:00

ENERGIEFACTUUR
Met de liefde van God verwarm je geen kerk

Iedereen kreunt onder de hoge energieprijzen, ook de kerkfabrieken. Facturen van 50.000 euro per jaar zijn geen uitzondering.

Bram Van Renterghem
Maandag 15 november 2022 om 3:25 uur

De binnenruimte van de kerkfabrieken kijkt niet omhoog om te gaan met energie. © Sijts

Normaal schommelt de gas- en elektriciteitsfactuur voor de Onze-Lieve-Vrouw Hemelvaartkerk in Ninove rond 10.000 euro per jaar. Maar de eerste zeven maanden van 2022 was dat al 34.620,80 euro.

ILVO

Onveranderd beleid? Een treurig perspectief voor de landbouw

- Hardnekkig misverstand: **“landbouwgrond blijft landbouwgrond”** → *“de verkoop van publieke landbouwgrond heeft geen effect op de landbouwsector, want de verkoop verandert niets aan de bestemming”*
1. Landbouwers zullen regelmatig toegang tot **grond verliezen**
    - Verkoop aan hoogstbiedende = landbouwers delven onderspit tegen kapitaalkrachtige niet-landbouwers
    - Voorkooprecht soms onbetaalbaar, zware financiële last op bedrijven, mogelijkheden om pacht te beëindigen...
    - Bij verlies van grond dreigt dominosteeneffect: minder grond = veel minder loon = verstoord evenwicht aantal dieren en mestboekhouding = moeilijkere aflossing lopende leningen = verlies subsidies = ...
  2. Landbouwers die momenteel publieke grond gebruiken zullen in **onzekerheid** leven
    - Onzekerheid leidt tot uitstellen van investeringen, uitstellen of loslaten van verandering, mijden van risico's...
  3. Een gebrek aan langetermijnperspectief geeft **kortetermijnlogica's** in het gebruik
    - “uitboeren van de grond”, geen investeringen zoals organische bemesting, geen hagen of onderhoud knotbomen...
  4. Verkoop (aan hoogstbiedende) zet deur open naar **niet-agrarisch** hergebruik
    - Generiek beleid is nodig om het niet-landbouwkundig gebruik van landbouwgrond en hoeves te beperken
    - In de afwezigheid ervan is verkoop publieke landbouwgrond en hoeves = versterking niet-agrarisch hergebruik
  5. ...

WAT DAN WEL?

8 INVALSHOEKEN VOOR HET DEBAT OVER PUBLIEKE (LANDBOUW)GROND

INVALSHOEK 1

De toekomst van publieke grond beïnvloedt duizenden bestaande landbouwbedrijven

---

- **3.652 beroepslandbouwers** in Vlaanderen en Brussel werken **meer dan 10%** op publieke grond
- Grondbeleid van publieke eigenaars heeft directe gevolgen voor **1 op 5 beroepslandbouwers**
- Beslissingen over behouden, verkopen, of al dan niet stellen van gebruiksvoorwaarden werken door op bedrijven
→ **een vorm van landbouwbeleid** (soms onbedoeld)
- Impact kan **zowel positief als negatief** zijn, subtiel tot drastisch
  - **Negatief:** bijv. landbouwer verliest toegang tot publieke grond na verkoop en gaat daardoor failliet
  - **Positief:** bijv. landbouwer krijgt een langtetermijnperspectief op publieke grond en kiest er voor om 2 jaar rustgewassen te zaaien en aan bodemherstel te werken

INVALSHOEK 2

Publieke landbouwgronden zijn een deur naar een veel groter deel van de landbouwruimte

---

- Landbouwbedrijven **combineren** gebruik eigen grond + gebruik private grond + gebruik publieke grond
- **Impact** op deze bedrijven via publieke grond zal zich vaak ook laten voelen **op de rest van het areaal**
  - **Negatief:** landbouwer verliest toegang tot publieke grond na verkoop en gaat daardoor failliet, waardoor niet alleen de publieke gronden maar ook de andere gronden vatbaar worden voor niet-agrarisch hergebruik
  - **Positief:** landbouwer krijgt een langtetermijnperspectief op publieke grond en durft daardoor de omschakeling naar biologische landbouw in te zetten
- Groot **schaaleffect**
  - 3.652 beroepslandbouwers = 24,9% van de totale landbouwgebruiksruimte
  - Inclusief niet-beroepslandbouwers schaaffect nog groter

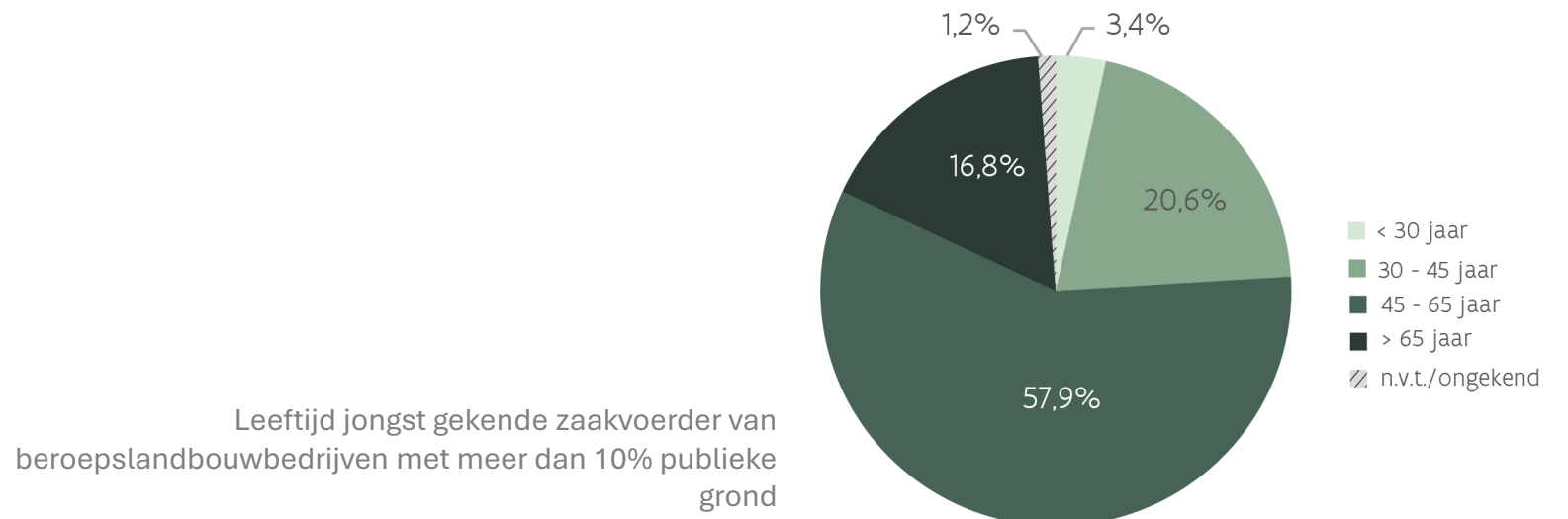
“Publieke instellingen bepalen via hun grondbeleid dus niet alleen mee de toekomst van 1 op 5 beroepslandbouwers, maar ook van een kwart van de volledige landbouwgebruiksruimte.”

INVALSHOEK 3

De toekomst van publieke landbouwgrond bepaalt mee de kansen voor nieuwe boeren in een sterk vergrijzende sector

- Hoge leeftijd van landbouwers, ook op publieke grond → **veel gronden komen vrij**
  - Geknipt moment om te verkopen?
  - Nieuwkomers in landbouwsector zien dat vaak anders (een van weinige mogelijkheden in landbouwgrondmarkt)
- **Functionele landbouwgehelen** intact houden
  - Ook op landbouwbedrijven met veel publieke grond zijn bedrijfsgebouwen en aanpalende gronden vaak **privaat**
  - Bij stopzetting dreigen private maar essentiële delen uit landbouwsysteem te verdwijnen = **infrastructuurproblemen** voor nieuwkomers
  - Publieke instellingen kunnen **(tijdelijke) aankoop van private delen overwegen**

INVALSHOEK 4

Een unieke eigenschap van publieke grond is de *mogelijkheid* om langetermijnzekerheid te bieden

---

- Publieke landbouwgronden **was = langetermijnzekerheid** (“ze verkopen nooit en sterven nooit”) → landbouwkundige voordelen (bodemzorg, zekerheid...)
- Laatste decennia brachten kortetermijnlogica’s en onzekerheid
- **Mogelijkheid** om op publieke gronden opnieuw langetermijnzekerheid te bieden bestaat nog steeds
- Steeds relevanter gezien private landbouwgrondenmarkt steeds minder zekerheid biedt
- Langetermijnzekerheid op publieke grond = beter uitgerust om in te spelen op **beleidsmatige** en **maatschappelijke uitdagingen** = meer bereidheid om dat te doen

INVALSHOEK 5

Publieke grond kan de verduurzaming van landbouwbedrijven mee mogelijk maken

---

- **Verduurzamen** van bedrijven = vaak **zoektocht naar extra grond**
(bijv. rustgewassen, melkveebedrijven extensiveren, ruimte voor experiment)
- Veel landbouwbedrijven zitten vast op te klein areaal (grond verloren, veestapel gegroeid...)
- Toegang tot vrijgekomen publieke grond kan op bedrijven die willen verduurzamen maar nu geen mogelijkheid zien de nodige **ademruimte creëren**
  - Publieke landbouwgronden, maar ook publieke graslanden
  - Er bestaan succesvolle voorbeelden (bijv. oproep stad Gent in Mendonk)
  - Pensioneringsgolf onder huidige gebruikers = kans om **aanpak structureel uit te rollen**
- Debat nodig over afspraken
  - Uitbouwen van een **cultuur van vertrouwen en samenwerking**
  - In plaats van cultuur van controle en sanctionering

INVALSHOEK 6

Zonder onderzoek en debat over de gebruikswaarde van publieke grond is de verkoopwaarde heel relatief

---

- Verkopen van OCMW's en kerkfabrieken **geen doel** op zich, **maar een middel**
- **Eenmalige inkomsten** uit verkoop >> vergoedingen van gebruikers
- Louter financieel perspectief negeert essentiële component van de bredere waarde van publiek grondbezit
→ **gebruikswaarde**
- Hoe groot die is? Hangt af van de invulling en de betekenis die de publieke sector en de samenleving
→ toont belang aan van debat

INVALSHOEK 7

De privatisering van publieke grond is moeilijk omkeerbaar, zelfs wanneer wenselijk

---

- Het **'terugkopen'** van geprivatiseerde publieke gronden is heel **onwaarschijnlijk**
  - Financieel
    - Context van stijgende landbouwgrondprijzen = **financieel oninteressant**
    - Voor historische landbouwgronden nooit of nauwelijks betaald
  - Praktisch
    - Private eigenaars zijn doorgaans **weinig bereid om grond te verkopen** ("inelastische" markt)
    - Geldt zeker voor cluster van landbouwgrond (unieke grondposities)
- Gronden in publieke handen = mogelijkheden om te **ruilen** en om grondmarkt te bewegen
  - Met publieke en private partners
  - Beproefd recept in andere beleidsdomeinen (stadsontwikkeling, natuurontwikkeling...)
  - Publieke grond ten gelde maken = verlies van mogelijkheden om via grond in te spelen op beleidsdoelen en maatschappelijke behoeftes

INVALSHOEK 8

Het waarden van publieke landbouwgrond vereist veel meer samenwerking tussen overheden en beleidsdomeinen

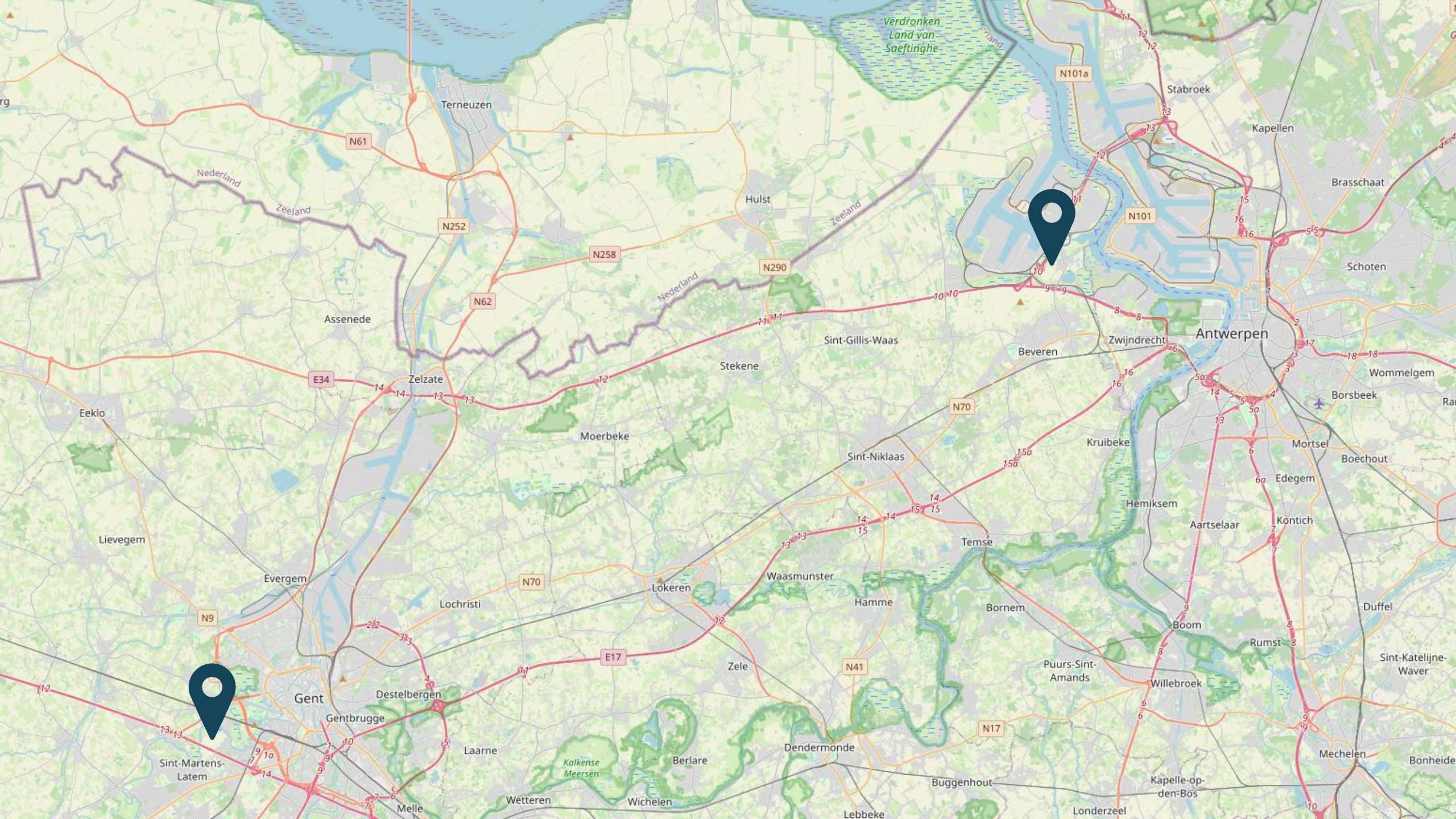

- Sterke **bestuurlijke versnippering** staat benutten van de **gebruikswaarde** van publieke (landbouw)grond vaak in de weg
  - Bijv. voor OCMW's is verkoop van landbouwgrond geen doel maar een middel
  - Bijv. lokale besturen verkopen publieke landbouwgronden op elkaars grondgebied (maar wensen zelf geen toename van het niet-agrarisch hergebruik)
  - Bijv. steden erkennen de waarde van open ruimte in aangrenzende plattelandsgemeenten, maar beleid op publieke grondposities wordt door buurgemeenten snel als stedelijke bemoeizucht beschouwd
  - ...
- Gebrek aan samenwerking om **financiële redenen**, maar ook **gebrek aan kennis en bestuurskracht** (bijv. geen kaarten)
- **Meer samenwerking en solidariteit** organiseren, met de blik op de langere termijn

“Individuele verkopen van individuele publieke instellingen zijn goed te verklaren. Maar er is ook een andere kant aan het verhaal: het cumulatief verlies van publieke grond en de collectieve gebruikswaarde.”

PUBLIEKE GROND IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

GETUIGENISSEN

PUBLIEKE GROND IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

VRAGEN

PUBLIEKE GROND in **VLAANDEREN** & **BRUSSEL**

overzicht
evolutie
landbouwpotentieel

ILVO